

Chapter: 4

Q.1 (अ) पुढील बहुपर्यायी प्रश्नांचा दिलेल्या उत्तरांपैकी अचूक पर्याय निवडा (2)

1) 25,000 रु करपात्र किंमत असलेल्या एका दूरदर्शन संचावर G.S.T कराचा दर 28% आहे. तर ग्राहकास किती रुपये द्यावे लागतील?

अ. 25,000 रु   ब. 7,000 रु   क. 32,000 रु   ड. 31,500 रु

2) जर शेअर्सची दर्शनी किंमत 10 रु असेल आणि बाजारभाव 18 रु असेल तर खालील पैकी सत्य विधान कोणते?

अ. हा शेअर 18 रुपये अधिमूल्यावर आहे   ब. हा शेअर 18 रुपये अवमूल्यावर आहे
क. हा शेअर 8 रुपये अधिमूल्यावर आहे   ड. हा शेअर 8 रुपये अवमूल्यावर आहे

(आ) खालीलपैकी कोणतेही एक उपप्रश्न सोडवा : (2)

1) श्री अझर यांनी 28% दराने GST देऊन 20,000 रु किंमतीचे मोटर-सायकलचे सुटे भाग खरेदी केले. आणि ते एका ग्राहकाला 25,000 रुपयांना विकले. तर त्यांच्या करबीजकात केंद्राची व राज्याची (CGST व SGCT) देय असणारी वस्तू व सेवा कराची रक्कम किती दाखवली असेल ते काढा.

2) दर्शनी किंमत = 100 रुपये अधिमूल्य = 65 रुपये तर त्या शेअरचा बाजारभाव काढा.

Q.2 (अ) पुढील कोणत्याही दोन उदाहरणे सोडवा. (Activity) (4)

1) एका शेअरचा बाजारभाव 200 रुपये आहे. तो खरेदी करताना 0.3% दलाली दिली, तर या शेअरची खरेदीची किंमत किती ?

उकल :   एका शेअरचा बाजारभाव = 200 रुपये
त्यावरील दलाली = 0.3% दराने दिली

∴   एका शेअरवरील दलाली   = _____ × 200

= _____ रुपये

∴   शेअरची खरेदीची किंमत   = _____ + दलाली

= _____

= _____

∴   उत्तर : या शेअरची खरेदीची किंमत   = 200.60 रुपये

2) अजयने 50 रु बाजारभावाने 500 शेअर्स खरेदी केली त्यावर 0.5% दराने दलाली दिली. दलालीवरील GST चा दर 18% आहे. तर शेअर्स खरेदी करतांनाची एकूण खरेदी किंमत किती? त्यासाठी खालील कृती पूर्ण करा.

बाजारभावाने खरेदी किंमत   = शेअर्सची संख्या × बाजारभाव

= 500 × 50

= रु .....

दलाली

$$= 0.5\% \times 25000$$

$$= \frac{0.5}{100} \times 25,000$$

$$= \dots\dots\dots$$

दलालीवरील GST

$$= \frac{18}{100} \times 125$$

$$= \dots\dots\dots$$

एकूण खरेदी किंमत

$$= \text{रु } 2500 + \text{रु } 125 + \text{रु } 22.5$$

$$= \text{रु } \dots\dots\dots$$

- 3) श्री. शांतिलाल यांनी 100 रुपये दर्शनी किमतीचे 150 शेअर्स 120 रुपये या बाजारभावाने खरेदी केले. नंतर 7% लाभांश कंपनीने दिला. गुंतवणुकीवरील परताव्याचा दर किती ?

उकल : शेअर्सची दर्शनी किंमत = 100 रुपये

शेअर्सची संख्या = 150

बाजारभाव = 120 रुपये

लाभांशाचा दर = 7%

$$\therefore \text{एका शेअरवरील लाभांश} = \frac{7}{100} \times 100$$
$$= \text{_____ रुपये}$$

$$\therefore 150 \text{ शेअर्सवरील लाभांश} = \text{_____} \times 7$$
$$= \text{_____ रुपये}$$

एक शेअरचा बाजारभाव = 120 रु.

$$\therefore 150 \text{ शेअर्सवरील गुंतवणूक} = 150 \times 120$$
$$= \text{_____ रुपये}$$

$$\text{परताव्याचा दर} = \frac{\text{एकूण लाभांश}}{\text{गुंतवणूक}} \times 100$$

$$= \text{_____} \times 100$$

$$= \text{_____}$$

$\therefore$ उत्तर : गुंतवणुकीवरील परताव्याचा दर = **5.83%**.

(आ) पुढील कोणत्याही एक उदाहरणे सोडवा

(2)

- 1) 100 रुपये दर्शनी किमतीचा शेअर 30 रुपये अधिमूल्यावर खरेदी केला. दलालीचा दर 0.3% आहे, तर एका शेअरची खरेदीची किंमत काढा.
- 2) आरती गॅस एजन्सीने रु. 545 करपात्र किमतीचा एक LPG सिलिंडर ग्राहकास विकला. जीएसटीचा दर 5% आहे, तर ग्राहकास दिलेल्या करबीजकात केंद्रात व राज्याचा कर किती रुपये असेल? ग्राहकास एकूण किती रुपये द्यावे लागतील? आरती गॅस एजन्सीला एकूण किती वस्तू सेवा कर भरावा लागेल?

Q.3 खालील कोणत्याही एक प्रश्नांची उत्तरे लिहा

(3)

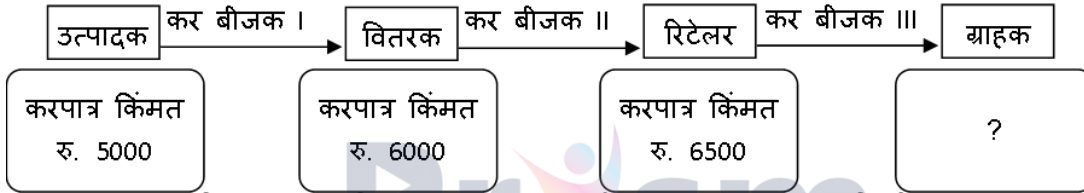
- जर दर्शनी किंमत = 100 रु. बाजार भाव = 150 रु., एका व्यक्तीने 15075 रु. शेअर्सच्या खरेदीसाठी दिले. या रकमेत 75 रुपये दलाली आहे, तर त्यांना 75 रुपयांवर 18% दराने किती कर द्यावा लागेल, तो काढा व त्याचे विवरणपत्र तयार करा.
- खालील शेअर खरेदी-विक्री च्या विवरणपत्रातील रिकाम्या जागा भरा. (B - विकत घेतले, S - विकले)

शेअर्सची संख्या	शेअर्सचा बाजारभाव (रु.)	शेअर्सची किंमत (रु.)	दलालीचा दर 0.2% (रु.)	दलालीवर CGST 9% (रु.)	दलालीवर SGST 9% (रु.)	शेअर्सची एकूण किंमत (रु.)
100 B	45 रु.	.....	.....	.....	.....	.....

Q.4 खालील एका प्रश्नांची उत्तरे लिहा

(4)

- एका ठोक व्यापाऱ्याने 1,50,000 रुपये करपात्र किमतीचे विद्युत साहित्य खरेदी केले. ते सर्व साहित्य किरकोळ व्यापाऱ्यास 1,80,000 रुपये करपात्र किमतीला विकले. किरकोळ व्यापाऱ्याने ते सर्व साहित्य ग्राहकाला 2,20,000 रुपये करपात्र किमतीला विकले, तर 18% दराने (1) ठोक व किरकोळ विक्रीच्या करबीजकांतील करांची आकारणी करा. (2) ठोक व्यापाऱ्याचा तसेच किरकोळ व्यापाऱ्याचा देय सीजीएसटी व देय एसजीएसटी काढा.
- खालील एका वस्तूच्या वितरण व्यवसाय साखळीतील कर बीजक A, B, C मधील वस्तू व सेवा कराच्या आकारणीचे गणन करा. GST दर 12% आहे.

अ. उत्पादकाने, वितरकाने व किरकोळ व्यापाराने (रिटेलरने) शासनाकडे किती रुपये वस्तू व सेवा कर कोणत्या शीर्षकाखाली भरला हे दाखवणारे विवरणपत्रक तयार करा.

ब. अंततः ग्राहकास ती वस्तू किती रुपयांना पडेल ?

क. या साखळीतील B2B व B2C बिजके कोणती ते लिहा.

Q.5 पुढीलपैकी कोणत्याही एक उदाहरणे सोडवा

(3)

- Z-सिक्युरिटी सर्व्हिसेस देणाऱ्या कंपनीने 64,500 रुपये करपात्र किमतीची सेवा पुरवली. वस्तू सेवा कराचा दर 18% आहे. या सिक्युरिटी सर्व्हिसेस पुरवण्यासाठी कंपनीने लॉन्ड्री सर्व्हिसेस व युनिफॉर्मस् इत्यादी बाबींवर एकूण 1550 रुपये वस्तू सेवा कर भरला आहे, तर या कंपनीचा (इनपुट टॅक्स क्रेडिट) ITC कती? त्यावरून देय सीजीएसटी व देय एसजीएसटी काढा.
- श्रीमती देसाई यांनी 100 रुपये दर्शनी किमतीचे शेअर्स, बाजारभाव 50 रुपये असताना विकले तेव्हा त्यांना 4988.20 रुपये मिळाले. दलालीचा दर 0.2% व दलाली वरील जीएसटीचा दर 18% आहे, तर त्यांनी किती शेअर्स विकले ते काढा.